

ARCKÉPCSA RNOK

A kivégzettek

Úgy mondom, "arc" pedig teljes "test",
 Úgy mondom, "test", pedig már csak "arc",
 Úgy mondom, "gyömge" volt, pedig "erős",
 Úgy mondom, "erős" volt, pedig halkan sírt;

Úgy mondom, "él", pedig "meghalt",
 Úgy mondom, "meghalt", pedig él.
 Úgy mondom, "eltűnt", pedig "köztünk" van,
 Úgy mondom, "köztünk" van, pedig "eltűnt".

Úgy mondom, "fegyőr", pedig csak "rab",
 Úgy mondom, "rab", pedig "fegyőr" volt,
 Úgy mondják, "nem volt", pedig "volt",
 Úgy mondják "volt", pedig nem.
 Úgy mondják, "hűtlen", pedig "hű",
 Úgy mondják, "hű", pedig "hűtlen",
 Úgy mondják, "szabadult", pedig "meghalt",
 Úgy mondják, "meghalt", pedig "szabadult".

Úgy mondják, "nem így volt", pedig "így volt",
 Úgy mondják, "így volt", pedig nem igaz,
 Úgy mondják, "volt", pedig most is van,
 Úgy mondják, "nem volt", pedig "volt".

Úgy mondják, "hagyjuk", de én "nem hagyhatom",
 Úgy mondják, "régen volt", pedig "még van".
 Úgy mondják, "felejtsetek", pedig "emlékszem".
 Úgy mondják, "bosszú", pedig "nem az".

Úgy mondják, "nem tudjuk", pedig "tudjuk",
 Úgy mondják, "ez már nincs", a múltat temetik,
 Úgy mondják, "fájlaljuk", de könnyük kevés:
 Halálig kötelez az emlékezés.

(Margit körúti börtön, 1950, 1951, 1952.)

Fülei-Szántó Endre

Minden ideológiának fizetnie kell azért a hataloméért, amellyel összefonódott.

Erő, értelem, fiatalság önmagában nem érték. Akkor válik azzá, amikor nemes cél szolgálatába állítjuk.

Egy hamis krajcár elvisz száz igazat.

Nemes eszmének nem az az ellensége, aki becsületes eszközökkel harcol ellene, hanem az, aki becstelen eszközökkel harcol mellette.

Azt álmodtam, hogy az élet gyönyörűség. Felébredtem és láttam, hogy az élet kötelességteljesítés. Teljesítettem a kötelességemet és tapasztaltam, hogy a kötelességteljesítés gyönyörűség. (Tagore)

Valótlant állítani háromféleképpen lehet: féligazsággal, hazugsággal és statisztikával.

KOPJAFÁK

Mára ez a vérrel öntözött hazai föld termést hozott. A szívek mélyén rejtőzködő, titkolt emlékezések után, a magyar szabadság napsütésében, országszerte az égbe törnek a KOPJAFÁK. Mára szabaddá vált az emlékezés. Emlékezzünk hát:

- mártírjainkra, akik a bitófák gyalázata után ott nyugsznak a sírkertek kopjafái alatt,
 - hőseinkre. Mártírjaink, hőseink nem múló dicsőségére magasodnak a tisztelet oszlopai falvaink, városaink terein.

Emlékezni kötelesség, de kevés! Ugy volna jó, ha szerte a hazai tájakon együtt dobognának a szívek, mert a kopjafák összefűzték szíveinket. Akkor mondhatnánk, hogy nem volt értelmetlen és hiábavaló a sokak ajkán elhangzott utolsó kiáltás: "A hazáért mindhalálig!".

Az út, amelyen mi, a PEK elkötelezett tagjai járunk, történelmi út! Nem a magunk javára, de a népünkért, a nemzetünkért léptünk Rákóczi, Kossuth harcosainak módján a vérrel megszentelt szabadságharc útjára. Börtön és megaláztatás után mi, túlélők tiszta szívvel és lélekkel zárkózunk fel a kopjafás példamutatóink mögé. Mi sem másért, csak magyarságunk megőrzéséért. Mert így akarunk élni és halni - szabad földben - megpihenni.

Solti Molnár István

FELHIVÁS

A Politikai Elítéltek Közössége az alábbi kéréssel fordul minden volt politikai elítélthez, internálthoz, akik 1945-56 között az állam, a kommunista rendszer vagy a megszálló Szovjetunió elleni tevékenységért szabadságvesztésre voltak ítélve.

A kommunista államhatalom összeomlása után lehetőség nyílt, hogy az eddig titokban tartott politikai perek anyagába be lehessen tekinteni. Ez lehetővé tenné egy új, részletesebb, név, idő, tárgyi tartalom tekintetében hitelesebb dokumentációs könyv, - egy új BÖRTÖNVILÁG MAGYARORSZÁGON kiadását. Sajnos, igen sok ügyről, perről, személyről még így sincs elegendő anyagunk, - itt elsősorban célunk a volt terrorintézmények AVH /korábban ÁVO/ a Katona Politikai Osztály /KatPol/ a szovjet NKWD/KGB működésére

, ezek tagjaira, módszereire és áldozataira. Mint köztudomású az 1989-es kerekasztal konferencián, az a gyáva megegyezés született, - a hatalmat vesztett kommunista párt és az új demokratikus erők között, hogy a jövőben senkit nem vonnak felelősségre és még a névsort sem adják ki a fenti szervezetekkel kapcsolatban. Göncz elnök és az alkotmánybírák bűnbocsánatot hirdettek szadistáknak, közönséges gyilkosoknak, - ami éles ellentétben áll az emberiség ellen elkövetett büntettek nürnbergi törvényével.

Más lehetőségünk nem lévén, ezért és avval a kéréssel fordulunk minden volt politikai elítélthez, hogy a személyes, velük történt minden eseményt, - így letartóztatás, kihallgatás, ítélet, az ügyben szereplők nevei, ítéletei, kihallgatás helye, ideje, kihallgató neve, nevei, bánásmód etc. írják le és minél előbb küldjék be a PEK címére. Miután itt történelem megírásáról van szó, kérünk mindenkit, hogy csak olyan adatokat, dolgokat írjon le, amiről neki van pontos

De félreértés ne legyen, nem törekszünk, nem is akarunk tö-rekedni a "szemet szemért, fogat fogért" ősi bibliai elvének érvényesítésére. Emberi méltóságunk és a megbocsátás belső idíttatása sem engedi ezt meg. Elegendő, ha ezek az emberek még földi életükben megérik az igazság súlyát és a megbé-lyegzést, amellyel a társadalom őket tetteikért sújtja. Ennél többet nem kérünk, de ezt szenvedéseink jogán követeljük!

Meiszner Tamás

Kétféle hűtlenség

Szent Ágoston is írt vallomásokat, Rákóczi Ferenc is. A vallomás, a konfesszió a személy belső végtelenségének írásos rögzítése, végtelensége egyik fonáljában.

Az 1956 előtti megkínzottak bármelyike megírhatná a maga vallomásait: ezek azonban nemcsak önmagáról szólnának, hanem ama időszak "társzereplőiről is", annak a fölvilágító színpadnak a jellemzőiről, szereplőiről, akik akkor és ott "együtt voltak". (Igazak és bűnösök, véletlenül és tudatosan elhullottak, megnyomorítottak).

- Hűtlenség, hazaárulás... sorolhatnánk az akkori paragrafusokat, fölcsendül a távoli múlt "magnetofonszalagáról". Vargha Modesztó hűségese hűtlen volt, Szathmáry Ernő is. Lux Ernő és Prettenhofer Jenő is, és sorolhatnám a kivégzettek neveit, azokét persze, akiket mellőlem, mellőlünk szólítottak a halálba.

Gaz és bojtornján verte föl a 298-as parcellát, majd olykor egy része virágba borult. Nem minden holttest, sőt nem minden földi maradvány azonosítható. Thurányi Ferenc, a ragyogó ember és közgazdász egyszer ott imádkozott a kádári időkben a gazverte árok mellett, amikor lovas rendőrök vágattak el mellette. Nem bántották. Az egyik megkérdezte:

- Imádkozik a haverjáért?

- Igen - felelte. A lovasrendőr továbbügetett.

Most azonban a hűségese hűtlenek helyett a "hűtlen hűtlenekről" írok. Azokról - kevesen vannak - akik belesímultak a kádári "puha diktatúrába", olykor még karriert is futottak be. Való igaz, hogy az ERKÖLCSI JÓ igazi ellentéte nem az ERKÖLCSI ROSSZ, hanem az embertelen közömbösség. Most én itt azokról szólok, akik még a rendszerváltozás után sem keresték föl a hajdani hősök maradékvarát, közösségünket, sőt fölhevészavunkra nem is válaszoltak.

A Mindenható sokféle büntetésfajtát ismer: másféléket, mint a világ törvényhozása. Van, akit majd az sújt, hogy HITELESEN FELEDÉSBE MERÜL, van, akit az, hogy döbönt fejszoválás kíséri neve olvasatát évszázadok múltán. Van, akinek az jár ki, ami különös érzetminőség, lelki menekülés, önmérsztés: a SZÉGYEN.

Bonyolult és neurotikus politikai világunkban, amikor is a jelen föladatait is tisztességes szívvel és ésszel vállalni kell, azt üzenem, azt üzenjük a "hűtlen hűtleneknek":

ÉLETÜNKBŐL KIHULLOTT VOLT TÁRSAINK!

SZÉGYELJÉTEK MAGATOKAT!

Megismétlem: nincsenek sokan.

(Fülei-Szántó Endre)

Petrusz Tibor visszaemlékezései

X. 26. És változtatlanul eljött a harmadik nap is. Talán egy kis enyhülés volt észlelhető a szigorú éber készültségben. Délután még sétát is engedélyeztek, természetesen megfelelő biztosítás mellett. Végre ezen a napon megtört a titkok varázsa és megtudtunk valamit az eseményekből. Egyikünknek sikerült egy darabig a rádió adását hallgatni. Az első hiteles hivatkozás. Nincs rendes műsor, állandó közlemények, gyülekezési és csoportosulási tilalom Pesten, Nagy Imre a minisztertanács elnöke, csak az élelmiszeripar és a közszolgáltatások működnek, sötétedéskor kijárási tilalom, felhívások a rend és a nyugalom helyreállítására és a fegyverek beszállítására. Körülbelül ez volt a szinte csak félfüllel elkapott rádióhírnagyok lényege. Ezt kellett még kiszélesíteni egyéb tájékozódással. Lényege: Budapesten okt. 23-án tüntetés volt, ami fegyveres felkeléssé fejlődött, tizenhat pontból álló követelés a magva, egyes pontokat meg is neveztek, természetesen a politikai foglyok szabadonbocsátását is (ez különben mint a vágyálmok rendszerint, állandó visszatérő motívum a "kacsákban"). Általában a függetlenség után vágyó nemzeti érzések hangját szólaltatják meg. Ki kivel van, ki hova tartozik, lezárt-e ez a helyzet, a jelenlegi kormánynak meddig van szándékában elmenni, ez mind kérdés, erre még nem kaptunk választ. Az oroszok kivonulását követelik. És vajon ők mit szólnak ehhez? Egyelőre semmit, csak készülődnék és segítenek a rendet fenntartani. De mire készülnek? Hogy milyen rend fenntartása a céljuk, ez egy percig sem vitás. A kérdés csupán az, hogy van-e aki most is velük tart? Van. És ahogy itt bent az ilyen kevés és bizonytalan adat alapján is látni lehetett, a szélső baltól a szélső jobbig a legkülönbözőbb elemek és irányzatok kezdtek működésbe. Tulajdonképpen ki mit akar, mi is a harcok célja, erre csak vállvonogatás a felelet. Mindenféle forradalmi bizottmányok alakulnak, de különböző, szinte teljesen a saját fejük után haladó elképzelésekkel. Talán három fő tábornak a képe alakul ki előttem. A volt vezetés hívei, kevés de elszánt ember, kik minden eszközzel hajlandók megvédeni egzisztenciájukat az uralmon levő kisebbségekre annyira jellemző kíméletlen hatalomvágygal. Helyzeti előnyük a vezetés eddigi birtoklása, a fegyverek és az erőszakos szervek fölötti eddigi rendelkezés, a több mint egy évtizedes megszervezettség, valamint egy hatalmas hadsereg egyelőre csak passzív védelme. A másik tábor a jelenlegi kormány. Nagyobb tömeggel, jelenleg a hatalom birtoklásával, ami azonban egyelőre még nem túl sokat jelent, mert az állami szervezetek is túlságosan differenciálódva önállósultak és a központi vezetés nem tudja kellőképpen éreztetni a hatását. A harmadik társaság valószínűleg a legheterogénebb, de alighanem szám szerint mégis a legnagyobb, akik akár politikai meggyőződésből, akár pedig a forradalmi időszakok tömeglélektani törvényei szerint mint felszabadult rombolni vágyó erők jelentkeznek, vagy csupán zavarosban halászni akaró söpredék, mindenesetre egyaránt céljuk a harcot tovább folytatva még más eredményeket elérni.

Körülbelül ennek a tagozódásnak megfelelő a fegyveres alakulatok állásfoglalása is. Hírek szerint itt a környéken több helyen is farkasszemet néz a honvédség az oroszokkal. De ha egyik fél sem kezd incidenst, akkor csönd van. Az az érdekes, hogy a szovjet csapatok magatartása sem teljesen egységes. Bizonyos megértés, sőt néhol együttérzés is tapasztalható esetenként. Pestről ki- illetve oda bejutni nagyon nehéz és veszélyes is. Ezért nincsenek itt a pesti örök, sőt a parancsnok is bent szorult a fővárosban. Napközben gépkocsi oszlopok zúgását, nótaszót, sőt távolabbról harcko-csik, valamint ágyűlővések zaját lehetett hallani. Takarítás közben kinézve az ablakon magam is meggyőződhettem a címer nélküli zászlókról és a kokárdákról. Hírek szerint a helyi

A 105/1993.(VII. 16.) Korm. sz. rendelet módosította a nemzeti gondozási díjjal (1992. évi LII. törvény) kapcsolatos unióban a szocializmus építésének ürügyén. Ennek folytán pontosan tudták, mi vár Magyarországra is. Mégis árulták a portékát. ...

... hogyan süllyedhettek emberek, még hozzá író emberek, ilyen mélyre? ... Legtöbbüknél már eleve az egzisztencia, a karrier, a pénz volt a fő szempont. Mint ezt egyetlenként Déry Tibor őszintén és nyilvánosan meg is vallotta. ...

... Hiszen német viszonylatban még az NDK-ból kiengedett, kiülőzött, kiárúsított írókat, művészeket is cserbenhagyták ... Nekik pedig azt mondták, mint Böll és Grass is, hogy kár volt leszállniok a vonatról, menjenek Franciaországba, mert ilyen jobboldali elemek számára nincs hely az NSzK (általuk uralt) kulturális életében. Úgy jártak el velük, mint a nemzetközi intellektuális maffia Szolzsenyicinnel, Maximovval és több más orosz emigránssal. ...

... A politikai és szellemi kollaboráció odáig ment, hogy többeket levelező tagként felvettek az NDK művészeti akadémiájára, amikor abból számos ott honos szerzőt kizártak. A nyugatnémet írószövetségelnöke a STASI adatainak

támogatásával írta több könyvét. Szolzsenyicint, Szinyavszkijt és másokat háborús úszítónak bélyegeztek. ...

... Nem voltak restek azonban a Szovjetunió kiszolgálásában sem. A rendkívüli állapot idején a nyugatnémet írószövetség megtagadott minden szolidaritást a lengyel írókkal. A világbéke öréne még akkor is a Szovjetuniót tekintették, amikor Afganisztánban már évek óta folyt a népiirtás. Ez ellen soha egyetlen ember sem tüntetett. Mint ahogy most a több éve folyó balkáni etnocídium ellen sem. Az Öbölháború ellen viszont már kezdtek szervezkedni, csak hogy annak hamarabb vége lett. ...

... Egyszóval: ők mérgezték az emberek, a gyerekek lelkét. Ezért mohón zsebelték be a díjakat, a jutalmakat, a kitüntetések, a kedvezményeket, az előjogokat, a külföldi utazásokat és - mindenek előtt és fölött - az azokkal járó pénzeket. ...

*

A NEMZETŐR előfizethető a PEK irodájában, új címe 1051 Bp., Nádor u. 36.V.510. 131-6643, egy éves előfizetés 400,- Ft.

Ismered a mosdókesztyűt?

Történetem 1954 nyarára nyúlik vissza, a régen volt kalocsai életünk humoros emlékeként.

A délutáni küblizés idején 2-3 zárka népe ott tüsténkedik a folyosókon. A naposok lóbálják az ócska vödröket, no meg az említett "illatozó edényt".

- V.-né! - V.-né! - zeng végig Kuti őrmester hangja.

- Jöjjön az irodába! - megjött a tisztasági csomag.

Cecil kényelmes mozdulattal kezembe nyomja vödrét begombolja "csíkosát", irány az iroda. Ez a szép kontyos asszony Svájc-ból jött Budapestre magyar menyecskének, még az 1940-es évek legelején. Férjével (főorvos) együtt 1945 januárban elhurcolták. Szigorú őrizetes lévén azóta sem beszélő - csomag vagy levél nem érkezhethet, semmit nem tudnak egymásról.

Ismeretségünk és a mai napig tartó barátságunk a Markóban kezdődött, mikor 1953 őszén én is megérkeztem. Hihetetlen! - nem is adott be tisztaságira kérelmet, morogtuk zárkatársammal. Hárman "laktuk" a falatnyi cellát. A hármast fogat nyitott könyvként élt egymással. Ilonka a harmadik testvérpapáca, a halk szelídség mintaképe, szőke haja mellett az ég kékje ragyogott szemében. A határátlépés nem komoly ügy, igazi bűne Mindszenty bíboros urunk szellemiségének vállalása, - megvallója - a börtönben is. Csak én vagyok köztük barna, mint a "tejbe ejtett légy" - no nem a bőröm, - hanem a világba tekintő nagy szomorú, inkább fekete szemű, kemény

magyar - érzelmeivel vergődve. Emlékeim is főleg személyekhez, de nem helyhez fűződnek.

Kezdünk izgulni. Miért nem jön? Baj van? No végre! Kulcs-csörgés, kivágódik a zárkaajtó. Parányi "motyót" szorongat kezében Cecilünk nevet, nevet hangosan, amit eddig még soha nem hallottunk.

- Gyerekek, ez nem igaz! - fuldokol, az idegenes hangsúly teszi kedvessé hangját.

- A követség küldte a csomagot! - világosít fel, csodálkozásunkat látva. (A történet hűségéért leírom, ezen években a nylon harisnya és fehérnemű, szép csipkével még luxusnak számított.)

Nem tudni, véletlen, - vagy ki tudja? - de a "Papa" a börtön parancsnoka is megjelent a csomag felbontásánál. Mohó kíváncsiság és néma gúny ült az arcán, amikor egymás után kiemelte az illatos női fehérneműket.

- Mit gondolnak ezek? Leánynevelő Intézet a börtön? - mondta kioktatón, pocakját kidüllesztve és dobálta félre a bűnös holmikat.

A némán figyelő Cecil látta, valami még lapul a doboz alján. De a kíváncsi "Papa" már diadallal kiemelte.

- És ez? -

- Mosdókesztyű, parancsnok úr - válaszol Cecilünk szelíd hangon.

- No? - és hol a párja?..

Vass Terézia.

A könyvkötő műhely

(folytatás)

Leültem a fűzőgépek mellé. Norsics Lajos bácsi, a "vend" elmagyarázta a legfontosabbakat. Körülnéztem: sokszínű értelmiség vett körül:

Báró Csávossy Elemér, a jezsuiták rendfőnöke,
Solymos Szilveszter László hittanár, bencés,
Losonczy Timót Tibor, Endrédi főapát úr titkára,

sofőrje,

Stolte István Miklós, jóhírű anarchista és jelentős trockista, ahogy ő maga mutatta be magát.

Lullai Leó László, volt csendőrmozgó,
Guba Dezső, olasz-magyar szakos tanár,
szociáldemokrata, Kéthly Anna ifjúsági titkára,
Gresa Gyula, fiatal ávós tiszt,
Pozsgai ... (a keresztnevét már nem tudom),
szociáldemokrata államtitkár.

Az élen pedig Pados őrmester úr.

Kötöttük a Magyar Kultúra régi évfolyamait, a külföldi magyar lapokat. A titkos archívumnak dolgoztunk.

Az örök "fusiztattak" velünk. Tárcát, dobozt, könyvtartót csináltattak, állami anyagból, magáncélra.

Óriási szellemi élvezetet jelentettek a viták. A jezsuita mérte össze erejét a trockistával. A fiatal tanár a csendőrtiszttel.

Egyszer megjelent egy ór a főnöknél:

- Idefigyeljen! Bekötné Édesanyám imakönyvét?...

Fülei-Szántó Endre

Petrusz Tibor visszaemlékezései

Közben kint az utcán csoportokba verődtek az emberek. Mind a börtönépületet nézték. Nem csináltak semmit, szinte csak véletlenül egy belső kényszer hatására vonzódtak ide egyre többen és többen. Már észrevettek minket az ablakokban. Biztató kiáltások és integetések. Egy ismerős meglátott engem. Fel a fejjel fiúk, már csak napok esetleg órák kérdése. Még ma szabadok lesztek, kiáltja valaki közbe. Eleinte csak óvatosan másztunk fel az ablakokba, még óvakodva, nehogy az örök észrevegyenek, később már teljesen leplezetlenül, nem is törődve velük. Ők teljesen józanul csak azt kérték, hogy a kintiek ne lássanak minket, nehogy a csíkos ruha a tömeget felizgassa. Még ma úgyis kell valaminek történni, tehát ne feszítsük túl a húrokat. Így is úgy is szabadulunk, tehát vigyázzunk és azon legyünk, hogy ez minden zavargás nélkül történjék. Közben kezdtek peregni az események. Hol az egyik hol a másik ablakból lehetett látni valamit. E szerint futkároztunk lázas izgalommal ide-oda. Elvesztettük önuralmunkat és valamilyen extázishoz hasonló állapotba kerültünk. Nagy tömeg a börtönkapu előtt. Egy lövés, fenyegető kiabálás. Az MZ tetején két fiú jelenik meg és meglengeti a zászlót. Az utcán egyre lázasabban ordító tömeg. Most egy szavalókórus élteti a kormányt és követeli a szabadonbocsátást, valamint az oroszok kivonulását. Kint és bent egyaránt kiáltozások. A tömeg egyre gyűlik. A tornyokból bevonják az öröket (itt különben már két nap óta szintén a szürkék adták a szolgálatot). Most egy kiáltást hallunk a kórtermek ablakából: Odaát már kint vannak a csíkosok az udvaron. Rohanunk az ablakhoz, valóban igaz. Már nyitják is az utcai rácsos kaput, az örök átadták a fegyvereket, bentről kifelé, kintől pedig befelé tódul a nép. Ölekezés, Himnusz. Közben nálunk az alezredes már nem mer több zárkába bemenni. Kint állunk az I. emelet folyosójának végén. A zárkából mind látják mi történik odaát. Pillanatokon belül egy izgatott ordítási skála fut végig az épületen és máris az ajtókat döngetik. Most kivágódik közvetlen mellettem az ajtó, mint egy megszállott ugrik ki az első ember a küszöbre, kezében egy háromlábú vasszék, megzavarodott tekintettel körülnéz és "szabadsáág" tör ki száján az artikulálatlan ordítás. A széket is elfelejti letenni, úgy rohan lefelé. Szabadság, tódul kifelé a többi és már szaladnak tova. Ki lefelé, ki pedig kiengedni a barátját. A közbüntényesek az elsők. Mellettem remegő ajakkal áll az alezredes. Feléje fordulok.

- Látja, ezért akartunk beszélni magával. Tudtuk, hogy ez lesz a sok huza-vona eredménye. Elsők a csövesek, akik kirohannak. (Mehúzza a vállát.)

- Később akartam magukkal beszélni. Most már mindegy, tessék kinyitni minden ajtót.

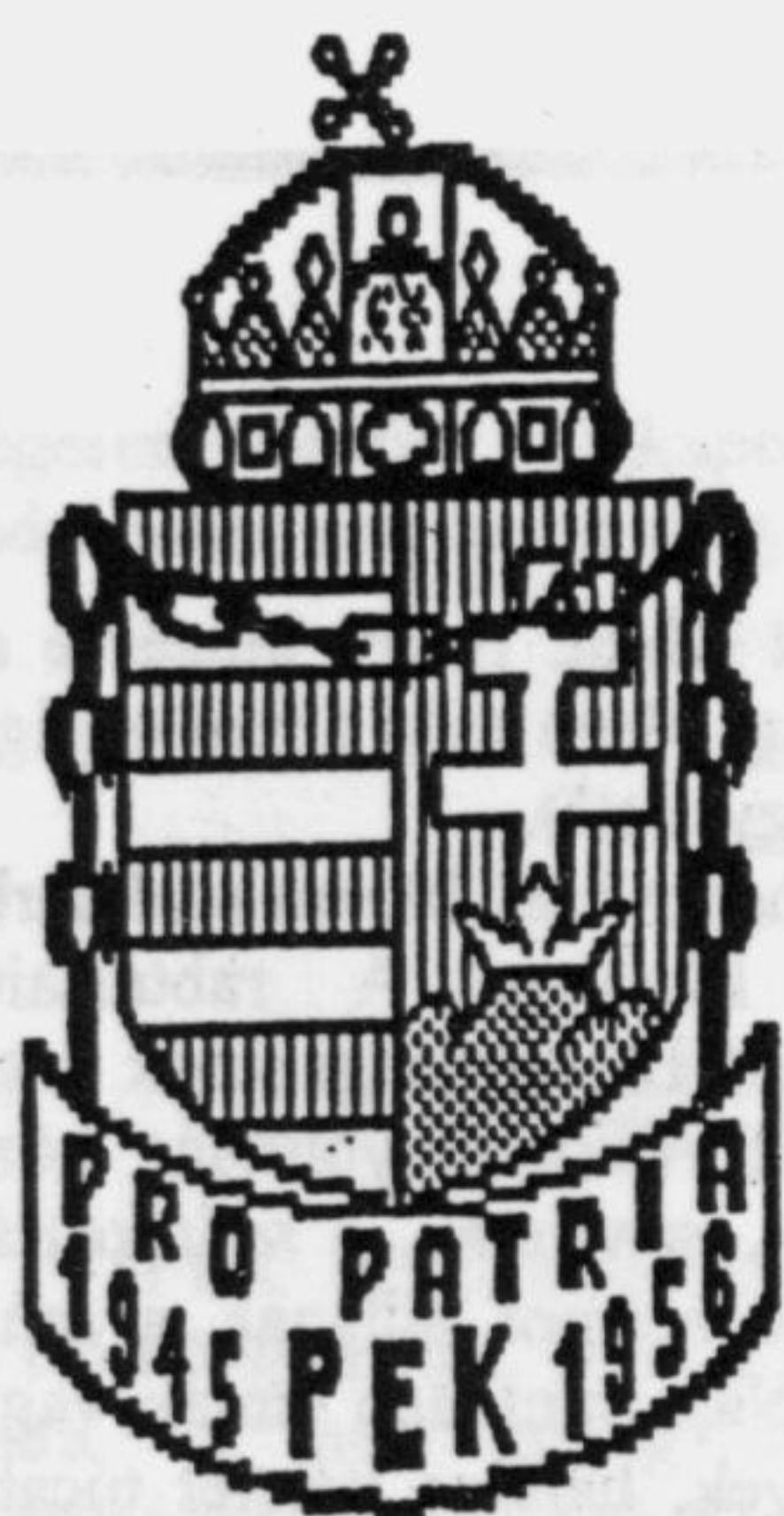
És bemegy a szobájába. Megindulunk és kinyitjuk a még zárt ajtókat. Megpróbálok józanul higgadtan beszélni, lehetetlen. Mindent elsöpör a kirohanó áradat. Megható jelenet a földszinten, mikor bemegyek a belgyógyászati politikai szobába. Sok az öreg tehetetlen ágybanfekvő. Kétségbe esetten néznek rám.

- Tiborkám, mi lesz velünk, itt hagytok minket?

Megnyugtatom őket, még a helyünkön vagyunk és csak ha róluk gondoskodtunk, utoljára megyünk mi el. A boldogságtól könnyes hitetlenkedő szemmel nézünk egymásra. Előkerül az alezredes. Nem tud semmit mondani, nem kap a parancsnokságtól intézkedést. Kb. 1/2 11 óra lehetett. Teljes kavarodásban türelmetlenül rohant mindenki a megváltás felé. És ekkor érkezett gépkocsikon a Honvédség egy karhatalmi alakulata. Miért jönnek? Méltán vetődött fel bennünk ott bent a kérdés. Mellettünk vagy ellenünk. Máris eldőrdült egy lövés és utána géppisztoly sorozatokkal lötték a kórházat. Teljes bizonytalanságban néztünk egymásra. A lövedékek a magas ablakokon keresztül mind a mennyezetbe fúródtak. A folyosó oldalán nem volt ajánlatos tartózkodni. Akik az udvaron voltak, visszaugrottak az épületbe. Akik a háziak és az orvosok közül még itt voltunk, azonnal a kötözőben gyülekeztünk. Az örök és az alezredes is velünk. Kinyitották a műtöt, bekapcsolták a sterilizátorokat. Felkészültünk az esetleges sebesültek fogadására. Negyed óra múlva végetér a lövöldözés. Közvetlenül utána futva érkezett egy géppisztolyos törzsőrmester. Parancsot kapott a kórház átkutatására. Állítólag a padlásról lötték a katonákra. Szerintem ez vaklárma lehetett, mert itt senkinek sem volt fegyvere, a padlás pedig le volt zárva. Közben az osztályvezetőt telefonon a parancsnokságra hívták. Valakinek közülünk is át kellene menni megtudni, mi a helyzet. Másodmagammal átmentem. Közben talákoztunk a visszajövő osztályvezetővel. Lógott nagyon az orra, őt tették felelőssé a lövöldözésért. Vele együtt visszamentünk a parancsnok szobájába. Itt már mindenütt nagy volt a jövés-menés, teljes felfordulás, minden ajtó nyitva. Az örök mosolyogva, sokan már civilben üdvözöltek bennünket.

Miután igazoltuk törzsőrmesterünket, a parancsnok (kinek láthatóan már nem sok szava volt) egy civil bizottság és a katonák parancsnoka előtt, minket is a ruharaktárba küldtek a civilruháinkat átvenni. Mint egy felbolygatott hangyaboly olyan volt a fegyház folyosója. A szerencsések már boldogan civilben siettek kifelé, hogy minél előbb maguk mögött lássák a hosszú évek szenvedéseinek ezt a szomorú és rosszlelkű házat. Közben a kórházból is mindenki átjött. Megpróbáltuk először a betegek ruháit kihozni, hogy utána át lehessen szállítani őket a városi civil kórházba. Eleinte még csak sikerült, de rövidesen olyan felfordulás és tülekedés keletkezett, hogy teljesen lehetlenné vált bármilyen rendszer alapján is a ruhák kiosztása. Alig lehetett valakivel is egy értelmes szót váltani. Mindenki izgatott, türelmetlen és nagyon fegyelmezetlen volt. Egy szabadjára eresztett tömeg, minden karakterisztikusan heterogén tömegelektani jellemzőivel.

É R T E S Í T Ő

1945 - 1956 közötti POLITIKAI ELITÉLTEK KÖZÖSSÉGE TÁJÉKOZTATÓJA

6. szám.
1993. december.

BÉKÉS

KARÁCSONYT !

BOLDOG ÚJ ÉVET !

Isten születése

Nekünk pedig újjászületés a gyertyalángok övezte fenyőfa alatt, emlékezés a gyermekkorra, lázas csomagbontogatás. Szeretet. Valahogy úgy, mint 1952 karácsonyán, amikor a szent estét a fegyelmi osztályon töltöttem Virág Sándor, szociáldemokrata paraszt bácsival és Bohn Frédi, volt téglagyárossal. A mi lelkünkben csonka filmdarabkák úszkálnak, mert az idő egyik alagútjában együtt dideregtük a sötétet, és mindenkinek voltak további életfilmjei.

Egykedvűen járkált föl-alá az ór, mint ahogy ma is a közömbösök néma csapata itt kering körülöttünk. Sötét volt, mint ahogy ma is sok helyüvé beköltözött a szeretet éjszakája. Az időt láthatatlan antennáinkkal tapogattuk ki valahol, a tudattalan intuíciói árnyékában, mint ahogy a mostani jelen is más-más múltra szeretne hasonlítani, hogy abból szőjön jövőt.

Virág Sándor elbattyogott a szalmazsákja felé, lehajolt, suttogott a keze, majd felénk fordult és átadott egy-egy darab megspórolt ávos kenyeret. Csak a szája mozgott: áldott ünnepeket!

Döbbenet néztük ráncformázta öreg arcát és elfojtottuk könnyeinket. Az az ajándék, amit megvonsz magadtól, nem az, amit vásárolsz. Ajándék lehet bármi, amire hitelesen odafigyelünk. Ajándék lehet egy emlék, amit valaki felidéz bennünk, vagy az, hogy a szegénynek a gazdag visszaköszön. Ajándék lehet egy napi kenyér is.

Mintha vakító fénysáv hasított volna bele az akkori sötétbe: a szeretet kiolthatatlan lángja, e lángok hosszú-hosszú sávja. Úgy borult a Gyűjtő fölé, mint egy második égbolt, amely fényesebb az elsőnél. Szavakat suttogtunk, miközben Sándor öreg vállát ölelgettük: a jászol melege, a kisdéd hatalma, érkezés valahová, ahol szeretnek, ahol leolvad a lábról a kurtavas, kigyullad a zárka sötétje, mosollyá "torzul a könny", megszeli a démoni vigyorgás.

A Mindenható véghetetlen ajándéka önnön létezése, de gyönyörű ellenpontként kíséri létezése boldog muzsikáját az a dallamba alig foglalható öröm, boldogságtöbblet, hogy nemcsak létezik, él fölöttünk és bennünk, hanem évente újra és újra megszületik számunkra. Azon a nyirkos és keserű börtönéjszakán is.

Fülei-Szántó Endre

kivégzett mártíroknak. Ez a kötelességünk és addig fogjuk csinálni, amíg csinálhatjuk." mondta.

Fehérvári István bejelentette, hogy az Új Magyarországon megjelenő sorozat, mely a kivégzettjeinkkel foglalkozik, remélhetőleg karácsonyra könyv alakban is meg fog jelenni, ez lehet a "Börtönvilág..." 3. kötete.

Fónay Jenő a POFOSZ elnöke azzal kezdte a felszólalását, hogy köszönetét és tiszteletét fejezi ki, először azért, hogy a POFOSZ minden tagja üzenetét átadja, másodsor azért, hogy köztünk lehet, mert jó érzés velünk lenni. Ezzel együtt kifejezi saját fájalmát, hogy nekik milyen minőségi változást jelentett az, amikor a POFOSZ-t elhagytuk, nagy veszteség volt számukra. Köszönetet mondott a tegnapi felemelő ünnepségért a temetőben, a munkáért, amit a mártírjainkért tettünk.

Ma három benyomásban volt része. Az elsőt Tollas Tibortól kapta, a másodikat Fehérvári Istvántól, aki olyan kitűnően fogalmazta meg, hogy ne mi menjünk megbocsátani azoknak, akik megkínóztak minket, hanem tőlük várjuk el, hogy hozzánk jöjjenek. "Gyalázat, ahogy június 16-án besüdürgött közénk a megbékélés jelszava, minden előzetes bocsánatkérés nélkül. Álljanak elénk, ők kérjenek bocsánatot, akkor lesz megbékélés." A harmadik benyomása az, amit Kő András adott. Szinte elképzelhetetlen, hogy két olyan fiatal ember, akik semmit sem élhettek át abból, amit mi, annak kötelezi el magát, azt kutassa és arról írjon ország-világnak, ami nekünk szent. A hatalmas munkáért csak köszönet jár. Végül a tegnapi ünnepről szólt, aminél

szebbet nem is kaphatott volna. "Össze kell fognunk, együtt kell működnünk, hangunkat kell hallatnunk az ország fontos ügyeiben, ha magyar jövőt akarunk. Azzal búcsúzom, hogy az a szeretet, ami benneteket összeköt, kössön össze minket is. Áldjon meg titeket a Magyarok Istene!" fejezte be felszólalását.

Ezután Esztergár Pál a Volt Magyar Politikai Foglyok Világszövetsége magyarországi társelnöke az emigrációs elődszervezetünk üdvözlését adta át mindazok nevében, akik most külföldről nem tudnak itt lenni.

Végül dr. Saágh Antal a Munkaszolgálatosok Országos Szövetsége nevében köszöntötte a bajtársi találkozó minden résztvevőjét. Elismerőleg szólt a tegnapi ünnepségről, mind a ma elhangzottakról. A MUSZ példaképnek tekint bennünket, a felénk nyújtott kezünket örömmel szorítják meg. Azt a szellemiséget, ami innen kiárad, ők is igyekeznek továbbvinni. Sok sikert kívánt a közgyűlés eredményességéhez.

A Szózat eléneklése után a résztvevők átmentek az ebédlőbe, ahol jó hangulatban, szerény uzsonna mellett beszélgetve, elevenítették fel a közös múltat.

Modesztó

Fülei-Szántó Endre

A búcsúzások nagy sora átszövi életünk, akit nem láthatunk soha, sokszor marad velünk.

Negyven éve fogtunk kezét, körülöttünk a rács, megőrzi az emlékezet e végső kézfogást.

"Partir c'est toujours mourir un peu"
így mond a francia¹
és "mourir c'est partir un peu"²
így szól szívem szava.

Találkozás és búcsú ölt
állandó érkezést,
ha esti álom elmerült
s várjuk az ébredést.

Ezerkilencszázötvenegy...
halálos dallama:
a siralomház felé megy
a búcsúzó hada.

Oh Szathmáry, ó Csúcs Gyuri,
Bajusz, Mózes, s ki még?
Várták a végső hajnali
távozás idejét.

Modesztó! Édes, hős barát,
mosoly volt arcodon,
Ki visszanez, szemedbe lát
a nyers emlékfalon.

A vértelen kopácsolás
a sóhaj és a szó,
a belénk fulladó fohász
a végső altató.

Elszunnyadtál, drága Modink
s az emlékek falán
fájdalmas tréfás arcod int
negyven év távlatán.

Mindhalálig a hazáért -
megölték testedet,
a Hazáért mindhalálig
áldoztad lelkedet.

Ludovikások sóhaja
a szürke mennybe szállt,
s a régi eskü szent szava
megölte a halált.

Halottaink hullámanak
szívünkben hallgatag
Összeomló emlékfalak
porló súlya alatt.

Szent koszorú fölötted ég
és nem is ígér mást:
mint fent egy szent égszeleten
örök találkozást.

¹ Elbúcsúzni annyi, mint egy kicsit meghalni

² Meghalni annyi, mint egy kicsit elbúcsúzni

Vitéz Kosztolányi József

Fülei-Szántó Endre

1953-ban végezték ki, két társával egyetemben. Baján erősen él az emléke, írásai is maradtak, hívei, barátai ma is sokan vannak. Ezúttal én lépek föl, mint krónikás, aki kisdíákja idején legjobb barátja voltam. Ő is a budapesti piaristákhoz járt és Franciaországban élő kedves öccse is. Ha lélektani életrajzot akarnék írni, figyelembe véve Széchenyi átfomált igéjét: De mortuis nil nisi verum = a halottakról csak igazat, hőssé válásának kezdetét másodikos-harmadikos gimnáziumi tanuló korára vetném.

Mint amolyan eleven, komisz diák, sokszor vittem haza az ellenőrző füzetet. Egy ízben ez állt benne: "Barátommal vérszerződést kötöttem." Valóban, megvagtuk ujjunkat és vércseppjeink összeelegyedtek.

Pereg a film és elém villan Magjerec nevű osztálytársam, aki csapnivalóan rossz tanuló volt, ám kitűnő futballista. Az én Jóska barátom szeretett volna kapus lenni az osztály futballcsapatában, és én Magjerecnél - akinek segítetttem dolgozatai írásakor - "protezsáltam".

Jóska töméntelen gólt kapott és elkeseredve süllyedt önmagába. Néha a "memorare o piissima Virgo Maria..." kezdetű ima egy záró szavát motyogta mosolyogva: "esse derelictum" (hogy te bárkit is magára hagyta volna). Végtelenül melegsívű kisdíák volt, és nagyon kedves családi háttérére is emlékszem.

Vermes Lászlóval később ismerkedtem meg, amikor Jóska a befelé forduló akarat túlcsapásaként megalakította a "magyar keresztényszocialista munkáspárt"-ot. Kezdetben ezt a kört nem is így hívták. Könyvatos írást is szerkesztettünk, én voltam a szerkesztő. A címe "Jövő" volt. Meg is idézett az újságosság tiltott sajtótermék kiadása miatt. Egy ma világhírű magyar akadémikus is ezt a lapot olvassatta "farkaskölyök" korában.

Kosztolányi édesapja nyílt angolbarát katonatiszt volt, mi pedig egy német-, náciellenes szövetségnek tekintettük magunkat.

Jóska ötödikes korától kezdve Baján élt és tanult, kapcsolataink meggyöngültek. Rám azonban mindig

számított, és 1945-ben értelem szerűen folytatódott a "mozgalom" hazánk függetlenségéért, bármely oldalról és bárhogyan igázzák is le.

Aztán elszakadtunk egymástól, engem más ügyben tartóztattak le, de akadémikus barátunkat miattam rúgták ki tanári állásából.

Ne szőjem az életünk fonálát végtelenre! Nem tudtam már róla, amikor - úgy emlékszem, Vácott (de az is lehet, hogy ez a Gyűjtő volt) öccse, Karcsi kopogtatott a zárkám ajtaján és sírva mondta: "Ma végezték ki Jóskát!" Fengeteg "büntársa" volt. Még az ÁVÓ-nál is dolgozott egy beépített emberük.

Baja városában évről-évre megemlékeznek róla. Egyénisége szélesebb körben kellene, hogy világítsa, hiszen egyike volt azoknak az ellenálló hősöknek, akik minket elnyomó hatalom ellen küzdöttek.

A PEK hatalmas emléklegező, amelynek sávjai sok ezer embert és típust zárnak magukba. Vitéz Kosztolányi József emlékét is ébren kell tartanunk.

Fortélyos fogságban.

Egy vendégtanár pszichológiai kalandjai a Balkánon

Ezzel a címmel jelent meg nemrég a pécsi Pannónia Kiadónál bajtársunk, dr. Fülei-Szántó Endre könyve, melyről a Magyar Nemzet 1994. szept. 1-i számában Csepeli Gyöngy írt recenziót. Ebből idézünk néhány mondatot:

...De sokan vannak olyanok is, akiket nem kap szárnyára a hír, nem várják őket újságírók a reptütereken..., de mégis viselik a nagyság és kiválóság stigmáit... Fülei-Szántó Endre a pécsi Janus Pannonius egyetem professzora, tudós és pedagógus ilyen ember, akivel ha valaki egyszer is személyesen találkozott, nyomban tudhatta, hogy rendkívüli emberrel van dolga... A könyv látszólag útirajz, a romániai eszelős diktatúra végórairól szóló józan és ironikus beszámoló, de voltaképpen ön-életrajz. Fülei-Szántót sorsa 1986-ban különös kihívás elé állította: felkérést

kapott, hogy töltsön egy esztendő vendégtanárként a bukaresti egyetemen. Négy esztendő lett belőle. Tanított nyelvet, irodalmat, magyarságismeretet, európai kulturális örökséget, de legfőképpen emberséget az embertelenségben és román-magyar megértést a szított értetlenségben...

A szöveg leggyakoribb szavai a megfigyelés, besúgás, lehallgatás, követés, rejtőzés, kutatás, áskálódás, titkos követés. Így akár a könyvet egy paranoiás naplójaként is olvashatnánk, ha nem tudnánk, hogy az üldözés és üldözöttség a nyolcvanas évek végének Romániájában ugyanolyan elemi élmény volt, mint a fázás, éhezés, a nélkülözés, a sorban állás. Az országnyi börtön élményeibe újra és újra beleszövődnek a hajdani börtönélmények és kiderül, hogy a diktatúrának nincs nemzetisége, az elnyomásnak nincs vál-

tozata. Minden elnyomás ugyanazt akarja: alávetettséget, kiszolgáltatottságot, az ember identitásának felszámolását.

Az már Fülei-Szántó személyiségének titka, hogy miként képes a lealacsonyodottban meglátni az elveszett magaslatot, miként képes szeretni a szeretetre méltatlant. Jóllehet mind a váci börtönben, mind a bukaresti egyetemen veszére esküdtek, kövel támadtak rá, a szerző láthatóan sohasem reagált gyűlölettel, nem dobta és most sem dobja vissza a követ. Szánalommal és irgalommal védekezik, mely morálisan felvértezi és ellenfeleit lebénítja...

Mire a szerzőt hazavezényelték, megfordult a világ egész Kelet- és Közép-Európában. Ám a könyv figyelmes elolvasása azért is ajánlatos, hogy rájövünk, vannak 360 fokos fordulatok is.

Dr. Fülei Szántó Endre professzor 70 éves

A Közgazdaságtudományi Egyetemen 1994. október 4-én ünnepi ülésen köszöntötték a 70 éves dr. Fülei Szántó Endre professzort, a pécsi Janus Pannonius Egyetem Spanyol Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanárát, az 1945-1956 Közötti Magyar Politikai Elítéltek Közössége (PEK) alapítóinak egyikét, első társelnökét és vezetőségi tagját. Az ülésen a PEK nevében dr. Lengyel Endre főtitkár így köszöntötte szeretett bajtársunkat:

"Tisztelt Professor Úr, kedves Fülecs Barátom! Úgy érzem, jogot szerettem a tiszteletlennek tűnő megszólításra, mivel számos éven át tagja voltam a politikai börtönzárkákban körülöttem kialakult és fizikai értelemben is szűknek nevezhető baráti körnek. Az a tény, hogy barátságunk napjainkban is töretlen, külön megtiszteltetés számomra.

A tisztelt előttem szólók behatóan elemezték a börtönévek előtt és után végzett sokrétű munkásságodat a jogi, közgazdasági, irodalmi, esztétikai, lélektani, pedagógiai, filozófiai, történelmi kérdések valamint a nyelvtudomány terén, és csodálattal adóznak szellemednek, amelyet nem tudtak megtörni a földi pokolban töltött esztendőik. De talán ismeretlen maradt számukra az a tény, hogy Te ezen alvilági utazásod alatt sem hagytál fel a lingvisztika művelésével és jelentős eredményeket értél el vallástudományi téren is. Szellemi erőfeszítéseidet nem önző cél vezette, hanem az a törekvés, hogy rabtársaid és a magad sanyarú sorsán könnyíts, hogy segíts azokon, akiket nap-mint-nap válogatott testi és lelki kínzásokkal gyötörték rabtartóik, -- miközben hermetikusan

elzárták a külvilággal történő kommunikáció minden lehetőségét. A hozzátartozók, az (egyelőre még) szabad emberek tömege ezekről a szadista gyötrésekről semmit sem tudott, semmiről sem értesülhetett.

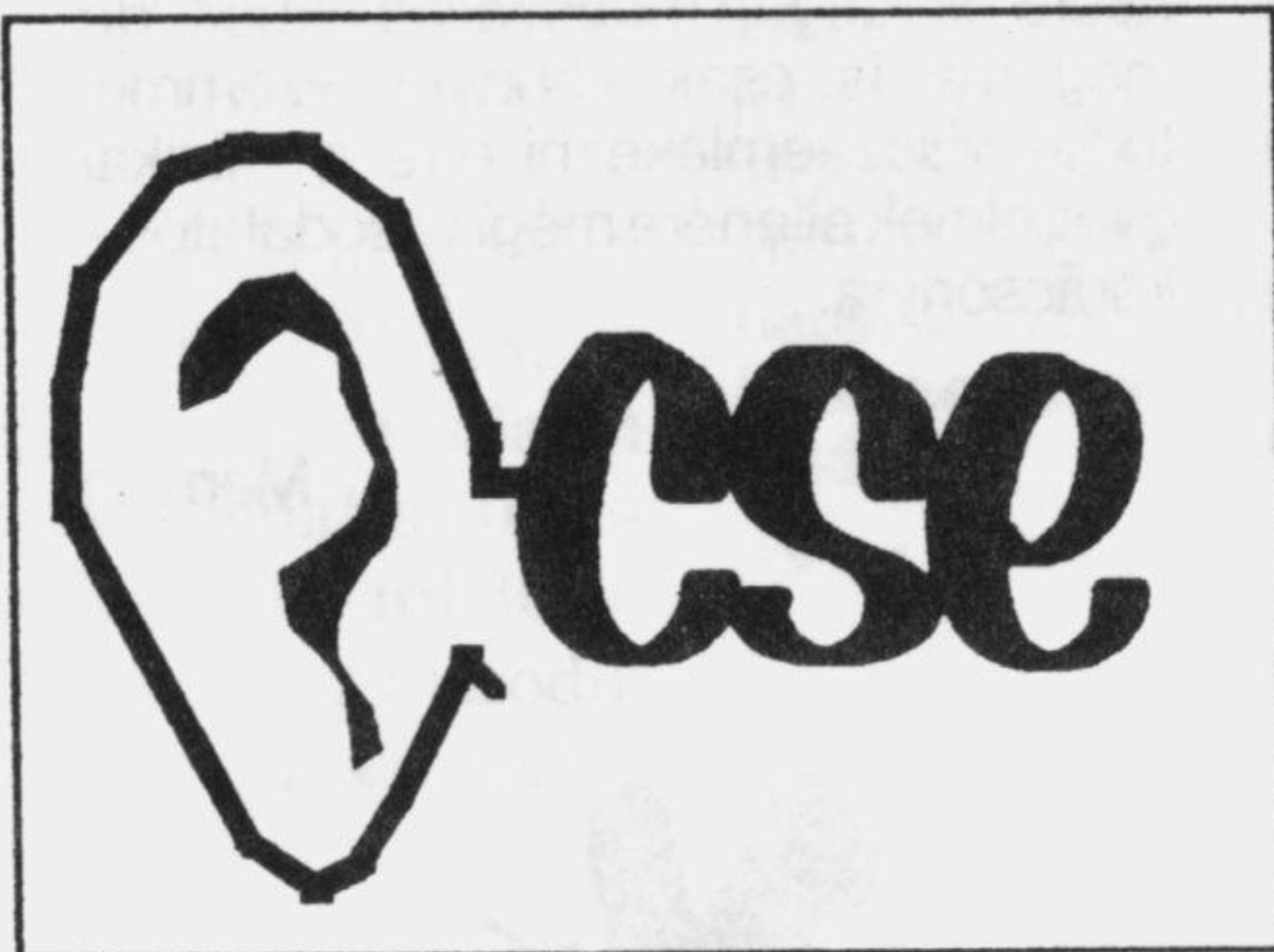
Segíteni akartál, amikor a zavart elmeállapot megjátszását olyan tökélyre fejlesztetted, hogy átszállítottak a Rabkórház Elmeosztályára. Napokon át figyelték a szakorvosok előadásaidat a magad építette zseniális vallásfilozófiai rendszerről, amelyet "Andreanizmus"-nak tituláltál, -- és dermedten hallgattak, amikor "világos pillanataidban" elé-

jük tálatad a Margit körüti Fogház borzalmait. A doktorok kétkedve tűnődtek a halottakon. Aztán pár hét múlva magas rangú hadbíró tiszt szemlélte meg a Fogházat és utána megszűnt a rabok gyötrése.

De mi is volt az az Andreanizmus? Krisztálytisztá logikával felépített, egységes és zárt vallás-

filozófiai rendszer, amely nem a rideg egyenesekkel és mértani szögekkel határolt térben, hanem a kecses ívekkel körbezárt lágy gömbölyűségek formavilágában kereste a hívó ember földi boldogságát. A rendszer két alappillére az "öngömb" és a "változó rúd". A hívók meditációjának tárgya a két alakzat, illetve az azokra történő állandó és intenzív gondolatkoncentráció. Ebben különféle szakrális tárgyak segítik az elmélyülést. Ilyen fontos szakrális eszköz például a tükör, amelynek segítségével a hívó andreanista a saját öngömbjét szemlélheti, miközben eljut a misztikus extázis csúcspontjaira.

Pszicholingvisztikai érzékenységed által sarkallva megalkottad az andreanisták nyelvét is, azt a nyelv-

vet, amelyen a hívók perceken át kommunikálhattak egymással anélkül, hogy mondtak volna valamit. Zseniális szerepe volt ebben a nyelvben a különféle cselekvéseknek egyetlen kifejezésben: a "csázás" átfogó fogalomkörében történő koncentrálhatósága. Bármely cselekvés intenzívebb (felsőfokú) végzését a "csázás" helyett a "csézés"-sel kell kifejezésre juttatni. Ha pl. két andreanista találkozott egymással, az egyik így köszöntötte a másikat: "Csázlak tisztelettel!" -- Az erre adott udvarias válasz így hangzott: "Csézlek szeretettel!"

Fülei professzor fáradhatatlan apostola volt az andreanizmusnak és szívesen kifejtette tetteit a fegyőröknek is, akik szájtátva hallgatták. Engem a jelenet egy szentképre emlékeztetett a gyermekkoromból, amelyen Szent Ferenc prédikált a madaraknak... Mert hogy a hallgatóság értelmi szintje körülbelül a madarakénak felelt meg. Mégis elképzelhető, hogy közülük néhánynak a fejében megfordult a gondolat: talán jobb lenne abbahagyni a Marxizmus-Leninizmus téziseinek reménytelen magolását és helyette inkább egy zsebtükröt kellene vásárolni!...

Fülei Szántó professzor "zártkörű" irodalmi munkássága úgyszólván teljesen ismeretlen. Ennek két oka lehet. Az egyik ok az irodalmi tevékenységhez szükséges eszközök (papír, ceruza) teljes hiánya, amiért is ezek az örökbecsű művek csak az "Oral History" módszerének alkalmazásával maradhattak volna meg az utókornak, a másik ok pedig, hogy Fülei professzor -- hála Istennek! -- 1956-ban kiszabadult és így belletrisztikai életműve torzóban maradt. Értesítőnk jelen számában mégis közöljük egyik versét, amelynek optimista kicsengése -- szerencsére és finoman fogalmazva -- "nem jött be". Bár soha nem lehet tudni!... Fennáll a lehetősége annak, hogy a régi Micsurinok helyébe újak lépjenek!

Professzor Úr, kedves Barátom, mindketten megéltünk már számos csodát rázós életünk hetven éve alatt. Adja Isten, hogy a csodák további

utadon is folytatódjanak, a göröngyök után sztrádára érij és azon haladj tovább -- ad multos annos! Ezt kívánom Neked, úgy is, mint az 1945-1956 közötti Politikai Elítéltek Közösségének főtitkára és úgy is, mint hívő andreanista!

F. Sz. Andrean:

MICSURIN-KANTÁTA

(a "Csárdáskirálynő dallamára)

Túl az Óperencián, Jeges-Tengeren,
Sarki fény világít át a szovjet emberen.
Nincsen ottan fájdalom, nincsen ottan kín,
Babból elefántokat gyárt ott Micsurin.

Naftalinból víziló, búzából tehén,
Pálmafák virítanak gleccser tetején.
Kaktuszoktól zöldellik minden jégtető
Ember, állat és növény nemesíthető!

KÖZJÁTÉK:

Virágzik a szovjet flóra,
Narancsfát lehelsz a hóra,
Megújul ott a növényi természet!
Minden kérdés csínja-bínja:
Van a népnek Micsurinja,
Nem fenyegeti a tőkés enyészet!

REFRÉN:

Túl az Óperencián, ...

A kantáta ősbemutatójára 1949-ben, a Margit körüti Börtönben került sor, a "Csikos Férfikórus" előadásában, davajgitáros fegyőr-együttes kíséretével. Később a Váci Fegyházban és a Gyűjtőfogházban is előadták, fogadtatása lebilincselő sikerrel járt. A szólistákat szigorúan zárt jellegű magánüdültetéssel jutalmazták...

A könyvkötő (Befejező rész)

Fülei-Szántó Endre

Cikksorozatomban befejező részében már csak az a történelmi homály és múltat elemző értékelés irányít, amely ehhez a boldog-szomorú rabmunkahelyhez fűz.

Kovács százados alakja is elhalványult, amint fel-alá sétált, amikor a "titkos anyagokat" fűztük-kötöttük. Az Amerikai magyar népszava és a Magyar kultúra régebbi évfolyamait. Az a kör, amelyik ott dolgozott - erről már szoltam - a legkülönfélébb emberekből állt.

Hadd elevenítsem meg emléküket!

Just "Panci", a prépost élete első felében huszártiszt volt, majd azután szentelték pappá. Már a munkára történő elosztásnál végigkérdezték a "jelölteket", ki mi volt. Pozsgai szociáldemokrata államtitkár, Mistéth Endre miniszter, Csávossy Elemér a jezsuiták tartományfőnöke, Lullai Leó-László csendőrségi nyomozó, Solymos Szilveszter László bencés hittanár, Norsics Lajos szlovén-vend szakember, Losonczy Timót-Tibor szintén pap, Endrédi Vendel titkára, sofőrje, Kelemen Gyula későbbi iparügyi miniszter (a Nagy Imre kormányban '56-ban), Stolte István-Miklós, ahogy ő mondta: "egy elég jelentős trockista és anarchista vagyok", Böszörményi határvadász ávós és a fiatal Gresa Gyula ugyancsak ávós. A legkiemelkedőbb személyiség talán Guba Dezső volt, Kéthly Anna ifjúsági titkára. A szociáldemokraták közül még a végtelen jószívű Toller Károly is fölmerül az emlékezés ködéből.

Emlékfénybe borult átmeneti alvilág... hajdani könyvkötő. Amikor Just Panci elmondta, hogy ő prépost volt, a szakaszvezető át akarta vinni a cipésműhelybe, mert nem értette a "prépost" szót. Amikor csökkenteni akarták a dolgozók létszámát, hogy a gombüzembe vigyék, engem a szakmai halandzsám segített át a vészen, mert elmondottam, hogy a köpör szalagot egy órán át kalapálni kell, hogy jó legyen és ezt nevezik "előfeszítés"-nek. A szakemberek kuncogtak magukban a szón, a százados tisztelettel hallgatta. Már az odakerülésem is humoros volt. Amikor végigkiabálták a zárkákat, hogy ki volt régebben könyvkötő, én jelentkeztem, holott csak egy füllentéssel tudtam felelni:

- Jelentem Körmenten voltam könyvkötő a pótkeretben... A mondat olyan hitelesen hangzott, hogy elhitték.

A fiatal Gresa Gyula életrajza valóságos Gorkij dráma. Ifjú ávósként tartóztatták le, majd bent Guba Dezső megnevelte. Mindenkivel rendes volt. Szabadulása után Balatonlellére került, ahol édesapja gégerákban szenvedett. Egyszer fel akarta keresni A. Gy-t a művelődésügyi minisztériumban, de az nem akarta fölismerni őt. Próbálkozott mindenféle szakmával, majd csalódként elvtársakban inni kezdett. Hat-nyolc éve temették.

Persze kevesen élnek már a felsoroltak közül. Hadd állítsak ezzel emléket ennek a munkacsoportnak is, ahol a másként gondolkodást mindenki bajtársiasan elviselte, a Csávossy Elemér és Stolte István közötti emelkedett vitákban részt vett, sőt egyszer még az asztalosok lakkjából egy páran ittunk is, és a benne lévő alkohol "fölkoholt" és bútorszagúvá tett némelyikünket.

Szuhár elvtárs, a jószívű őrmester is be-belátogatott olykor, hogy fusi-munkát rendeljen.

Isten Veled, emlék szötte rajzolat, megmaradó állókép: kommunista rabságban élő hajdaniak munkaközössége!

MAGYAR SZABADSÁGHARCOS SZÖVETSÉG
FRANCIAORSZÁGI SZERVEZETE

Beszámoló

Párizsban a Magyar Szabadságharcos Szövetség, mint minden évben, az 1956-os szellemű hazafias összefogás jegyében rendezte meg az Október 23-i ünnepélyeket, szertartásokat.

Október 23-án a Katolikus Misszióban a Szentmise után zsúfolásig megtelt teremben zajlott le az ünnepi naggyűlés. NÉMETH István, az Európai Magyar Szabadságharcos Szövetség főtitkára elnökölt, SUJÁNSZKY Jenő, az Európai Szövetség elnöke mondta az ünnepi beszédet. SÁNDOR István szavatai és SÁNDOR Stéphane zongoraművész színesítették a műsort. Az ünnepély keretében adták át özv. Latin Vincénének és Máthé Jenőnek az Európai Magyar Szabadságharcos Szövetség díszoklevelét azért az értékes hazafias munkáért, amit a reménytelenség, a küzdelem időszakában, 1957-1989. között végeztek az 1956-os célkitűzések megvalósulása érdekében. Az ünnepély végén 13 intézmény és szervezet, köztük a Magyar Köztársaság Nagykövetsége is, megkoszorúzta MINDSZENTY József hercegprímás nagy márvány emléktábláját.

Október 24-én a Magyar Szabadságharcos Szövetség és a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége impozáns zászlós felvonulás keretében (élen francia és magyar zászlók) megkoszorúzták a Diadalívnél az Ismeretlen Katona Sírját a hősi halált halt magyar szabadságharcosok, a megtorlásban kivégzett mártírok és az 1956 előtti években kivégzett ellenálló hazafiak tiszteletére. A felvonulás alatt a francia rendőrség leállította az óriási autóforgalmat a híres Champs-Élysées sugárút felső részén és az Etoile-Charles de Gaulle téren. A nagy piros-fehér-zöld koszorút SZÁNTAY Lajos (Szabadságharcos Szövetség) és KEMENCEI János (MHBK), francia becsületrenddel kitüntetett volt idegenlégionista rakták le az Ismeretlen Katona Sírjára. Az Örökárgot a Síron SUJÁNSZKY Jenő (Szabadságharcos Szövetség) gyűjtötte meg, NÉMETH István (Szabadságharcos Szövetség) és vitéz BREZNAY Péter (MHBK) kíséretével, a francia katonai díszőrség dobpergése és imára szólító kürtjele közben. A francia díszőrség hivatalos zászlóját PALÁSTI István (Szabadságharcos Szövetség) tartotta a szertartás alatt a Sír fejénél.

November 4-én a Magyar Szabadságharcos Szövetség rendezésében megható koszorúzási szertartás volt a párizsi Père Lachaise temetőben NAGY Imre és mártírtársai jelképes síremlékművénel. A Szabadságharcos Szövetség és a Magyar Köztársaság Nagykövetsége után a többi magyar szervezet is koszorúzott. A szertartás kezdetén MOLNÁR Ottó, a Magyar Katolikus Misszió plébánosa mondott imát. Beszédet SUJÁNSZKY Jenő, a Szabadságharcos Szövetség elnöke és SZOMBATI Béla új magyar nagykövet mondott. A koszorúzás után DRÓTOS Árpád, a Magyar Protestáns Egyház lelkésze áldással zárta be a szertartást, majd utána a Himnusz következett. Számos magyar szervezeten és intézményen kívül a Vitézi Rend is képviseltette magát a Père Lachaise temetői szertartáson.

Franciaországi Magyar Szabadságharcos Szövetség
(Rendező Bizottság)

ELHUNYT:

Kálmán János dr. 7626 Pécs, Király u. 81.

Elnézést kérünk ...

Sárkány Ferenc 8000 Székesfehérvár, Deák F. u. 34.

bajtársunkat az ÉRTESÍTŐ 9. számában elhunynak jelentettük meg, mert a címére küldött küldeményünk ezzel a jelzéssel jött vissza. Kedves tagtársunkat megkövetjük és bízunk benne, hogy sokáig fog élni, hiszen a mondás is úgy szól, hogy akinek hótt híret költik, sokáig él.

Fülei-Szántó Endre versei A hamis próféta beszéde

Kedveseim,
Járuljatok a kiszáradó forráshoz,
Harangvirág zamatában
megölt testvéreitek
vérét szívja sírástól
vonagló ajkatok.

Csak a porráválás
salakkal telt pillanatában
teszem a lábam
széthulló szívetekre,
és amikor talán már mindegy,
hogya búcsúztatás
áldás vagy átok,
majd csak akkor mondom el,
hogya én sem segíthetek
rajtatok.

És eljön majd a boldog este,
Nyár lesz-e vagy tél, nem tudom.
Csillag vezet majd vissza Pestre,
Az én szerencsecsillagom..

Oly furcsa lesz utcákra térni.
Hol minden csönget és lohol,
De porkoláb nem fog kísérni,
És rácsok sem lesznek sehól.

Végére ér gondok halálos
idegbénító korszaka.
Harsogva nyílik szét a város,
És kézen fogva visz haza.

És lámpa gyúl a kis szobában
Fényét szelíden szórva szét,

Sápadtan és gyl' rött ruhában
A tékozló fiú belép.

Terítve még az asztal. Esti
kenyérzagok csapják szíven,
Arcát a láng pirosra festi.
Minden széken külön pihen.

És a lélek kitör magából,
Mint látát könnyező Vezuv.
Nagy t'z lesz sok parányi lángból,
Négy szív verése összezúg.

Phönix-madár, ki újra támad,
Boldogabb már az sem lehet,
Mert óriási Isten-szárnyak
Lebegnek otthonunk felett.

Közlemények

*Hesty Frici bajtársunk
édesapjának, id. vitéz
Hesty Frigyes első
világháborús pilótának
1994. december 13-án
avatják fel a mellszobrát a
Hadtörténelmi Múzeumban.
Ezen a napon töltené be a
híres repülő a 100.
születésnapját. Frici bácsi
ahogy növendékei --
köztük magam is -- hívták
a 40-es évek folyamán,
mikor is a repülés
tudományára és szeretetére
oktatta a magyar
fiatalságot, az első
világháború leghíresebb
repülő katonája volt.
Háromszor tüntették ki a
legmagasabb kitüntetéssel
az ellenség előlő bátor
magatartásáért. ARANY
VITÉZSÉGI ÉREM, kétszer a nagy
ezüst vitézségi érem és még
sok más kitüntetés
tulajdonosa volt. Derék,
jó magyar ember volt és kiváló
katona. A háború befejezése
után is a nemzet*

*szolgálatában az újabb nemzedék
repülő kiképzésében vett
részt, háborús emlékeiről
írt könyve (és más
irodalmi munkássága is) az
akkori Magyarország
tiszteletét váltotta ki. Horthy
kormányzó az első között avatta*

*Melicher Béla tagtársunk, akit
1950-ben hűtlenségért ítéltek
el, kiadja az életregényét az
ÍRMAG kiadó útján. A könyv
kb. 150 oldalon fog
megjelenni, ára
postaköltséggel együtt
200-250 Ft lesz. Az
előmegrendeléseket a
szerző kéri sürgősen
Melicher Béla 3200 GYÖNGYÖS,
Fecske u. 61. címre.*

ÉRTEŚITŐ

Az 1946-1966 közötti magyar Politikai Elítéltek Közössége

TÁJÉKOZTATÓJA

Szerkesztette a PEK szerkesztő-
bizottsága, tagjai:
Csát József és Esztergár Pál
Technikai szerkesztő: Esztergár Pál
Kiadja a PEK
Ügyvezető Tanácsa
1051 Bp. Nádor u. 36.V.510.
Tel:131-6643

*Megjelent a Rebellitás c.
igényes kiállítású folyóirat 10.
száma érdekes, dokumentum
értékű tartalommal. A
szerkesztőség címe: 1102
Bp. Szent László tér 20.
Tel: 260-7753, FAX: 260-
6152*

*A 10. sz. Értesítő-beli
"Irodalom és művészet a
rács mögött" felhívásunkra
várjuk a jelentkezéseket!*

✠Fülei-Szántó Endre

Lux Ernő

(Mérnök. Igazgató. 71 éves)

Finom arcú, ősz hajú
Úr volt. Szerény és il-
ledelmes, aki
megszokhatta a
nélkülözést. Halina
ruhájára is nagyon
vigyázott, porolta, meg-
meg húzogatta a vasalás
helyét.

Esténként sokszor
meséltem filozófusokról,
írókról. Emlékszem a Pla-
tón Államában szereplő
barlang hasonlat nagyon
tetszett neki. Nem volt
számára teljesen új, de én
nagyon lelkesen magyaráz-
tam el: mint ülnek az
összeláncolt kezű rabok, az
emberiség a barlang fala
felé fordulva, és a
falon a mögöttük
elvonuló tárgyi világ
emlékeit látják. Az
árnyékokat valóságnak
hiszik. Aztán, ha a
bilincs lekerül a
kezükről,
megfordulnak, látják
az igazi tárgyakat, az
ideákat.

Ernő bácsi
kémnek minősült,
mert a magyarországi
vasútállomány
hiányáról a
Szövetséges
Ellenőrző Bizottság
amerikai és angol emberei-
nek számolt be. A szovje-
tek megharagudtak.

Hasonlóképpen tűnt
el az élők közül

SZARVAS BÉLA, aki
ugyancsak a MÁV-nál
dolgozott és a Vilma
királynő úti orosz
börtönben látta valaki a ne-
vét a falra írva.

Visszatérve a Margit
körúti zárkára, ott valóban
elkelt a vigasztaló szó.
Olyan is volt közöttünk,
aki soha nem volt katona,
de katonai titkokat árult el.
Napról napra fogytak az
emberek, hiszen reggel egy
darab kenyér jutott
mindenkinek és rántott le-
ves. Délben lóhús pörkölt
leve, este pedig a csipetnyi
lekvár, amit
hitlerszalonnának hívtak.

imakönyveinket
meghagyták, naponta a
misét is végigmondottuk.
Az esti mesét mindig
felváltva mondogattuk el,
vagyanyaggal tapasztva
meg a valóságütötte
sebeket.

- Meséld el még
egyszer a platóni barlang-
hasonlatot - mondta nekem
szomorúan.

- Ugyan, Ernő bácsi,
egy 71 éves urat még ezek
sem ítélnék halálra, nem
teszik meg!

Emlékeim elhomá-
lyosulnak: csak az villan az
eszembe, hogy mégis csak
kinyílt az ajtó és mintha
ma is hallanám:

- Jöjjön már,
öreg! Összes cuccal!
A másodfokú
tárgyalásra vitték.

- Szervusz, Ernő
Bácsi! Biztosan
visszajössz!

A tárgyalást
követő kivégzésen
négy politikai foglyot
akasztottak föl. Ernő
bácsi kedvezményben
részesült. Figyelembe
vették a 71 évét:
elsőnek mehetett a
bitófára.

Ne haragudj,
Ernő Bácsi! Én csakugyan
azt hittem, nem teszik
meg!

Ruzsics Ferenc

Mindszenty Bíboros

Sötét éj borult a cella falára
Kínzói már elaludtak régen.
Ő virrasztott és nem tört meg hite
Kőszáli sas volt durva bilincseiben.

Súlyos keresztjét az Égnek emelve
Egy balga csillag véres nyomdokán,
Hol a Sátán Halállal cimborál,
Téged védelmezett népem és Hazám.

S most itt van köztünk
Már elszenderedve.
Nem haltál meg! Itt élsz a szívünkben
Igaz, jó Atyánk, Mindszenty Bíboros...

A zárkában csoportok
alakultak: bosszúvágyók és
megbocsátók, igazi
demokráciát akarók és az
antivilág hívei. Amíg

† Fülel-Szántó Endre

Eitler Antal

(Esztergom. Pincér. Életkorára nem emlékszem)

- Valahányszor csapást mérünk az imperialistákra, az jó a politikai foglyoknak.

Igy mondogatta az új százados, akiről még sokat mesélhetnék. Egyébként igaza volt. A népi Kína megalakulása kommunista siker volt és a halálra ítélték közül egyik-másik kegyelmet kapott. Tóni is visszajött a siralomházból. Ölegettük, csókolgattuk, elhalmoztuk mindennel, amivel éppen lehetett.

Mosolyogva, félszegen lépett be a "súlyos" cellába: "A dolgozó nép megkegyelmezett." Nagyon kevés cucca volt, maradék kajáját is széosztotta közöttünk:

- Hiszen most már élek!

Egy ideig hallgatagon ült, majd megeredt a nyelve. Elmesélte az ügyét és terveket kezdett szőni. Mindent akart egyszerre. Nyelvet tanulni, beszélgetni az okosabbakkal. Újjászületett.

Én meg arra gondoltam: íme a fejlődéslelektan nagy vívmánya. Percek alatt suhan végig rajta a gyermek-ifjú valamennyi belső életszakasza. Eszegetett, hörpölt, kacagott. Tréfálkozott is, el-el gáncsolta új társait, boldog volt. Elmeséltem neki Dosztojevszkij hasonló élményét. A vesztőhelyen közölték vele a cári kegyelmet. Tátott szájával hallgatta.

- No, majd ha megint pincér leszek.

Ködösen nézett maga elé.

Mert hát mindenkiről VÉGLEGESEN LESZAKADT VALAMI: család, testvér, feleség. Még olyan is volt, akit a nászéjszakáján tartóztattak le. És az az elszakadt múlt a tegnapi környezettel együtt élt a maival. Meg kellett szokni az ismeretlen új embertársakat, akik mindenben

segítettek, hiszen a közös sors formálta őket homogén csoporttá.

Eitler Antal percek alatt megszokta új barátait. Reménykedett. Örült életének.

Milyen messze vagyok Tőled időben!

Milyen régen volt mindez!

Hányszor jutottál eszembe! Párizsban, Londonban, Madridban, mindenféle nyelvtanfolyamon Hiszen Tóni, Téged is tanítottalak németre, talán egy fél óráig.

† ELHUNYTAK †

1994.10.28-án:

Gallina Imre

(6300 Kalocsa, Móricz Zs. u.3.)

1995.01.5-én:

Esztergár Pálné

1995.04.16-án:

dr. Fülel-Szántó Endre

Különösen szép álmot tudhattunk magunkénak. Azzal sem törődtünk, hogy az éjszaka kellős közepén -- ez volt a szokás -- berohant az őrmester és elordította magát: ÉBRESZTŐ! Aztán újból ordította: TAKARODÓ! Ezt néha ötször-hatszor is megismételték. Emlékszem, Te nem dühöngtél, mosolyogva ugráltál öltöztél, feküdtél le. Hiszen ez csak tréfa volt. Az áldozat is neveshet -- régi katonamorál.

Reggel kinyílt az ajtó, az őrmester zavart, komoly arccal lépett be:

- Jöjjön, Eitler! Hozza a cuccát.

Vitték a vesztőhelyre, mert tévedtek...

**László
atya**

Mindenki, aki megjárta a zsarnokság vallatóhelyeit, ismeri, ahogy az őrizetes megtörésére váltogatják a rettenetes és a jóságos vallatót. Az ÁVH-n felvett kihallgatási jegyzőkönyv lezárása és a tárgyalás ideje között a Markóban voltam, négy személyes zárkákban 14...16 őrizetes várta sorsa alakulását 1951 augusztusában, éhezve, dögletes melegben, hemzsegő poloskák között. Ott találkoztam P. Szabó Sándor László pálos rendi szerzetessel, vele beszélgettünk a módszerről.

A "jóságos" kihallgatója előtt ő gyakran hivatkozott a természetjogra, amelyet a Tízparancsolat foglal magában, addig-addig, amíg rádörrent az ávós, hogy mondja el, amiért annyira oda van.

Az Atya el is kezdte:

- Én vagyok a te Urad, Istened, Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.

- Hát ez marhaság! - mondta tömören. Az Atya nem szólt, csak folytatta:

-Istennek nevét hiába ne vedd.

- Hát ez is!

- Nono! - mondta az Atya. - Ha nincs, akkor értelmetlen szidni, ha meg netalán mégis van, akkor pláne...

- Hm...

- Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.

- Hát ez is!

- Nono! - mondta megint az Atya. A megszentelésbe nem csak az ima tartozik, hanem az is, hogy köznapi munkát nem végzünk és másokkal sem végeztetünk.

- Ez helyes.

És így mentek sorban, atyádat és anyádat tiszteljed, ne öl, ne paráználkodjál, ne lopj, hamis tanúságot ne szőlj felebarátod ellen, feleségét ne kívánjad, se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad, mí végül kiderült, hogy az "első kivételével tulajdonképpen..."

Az első kivételével... Amely nélkül az összes többi értelmét veszti.

† dr. Fülei-Szántó Endre

Sassy-Szabó László

(Nyíregyháza. Ügyvéd. Kb. 30 éves)

Nagyon kedves, jóízű barát volt. Szerette a tréfát és azt sem zavarta, hogy nagyothallott. Egyszer nekem elmondta az életét, mintha életgyónást végezne. A vallás vígaszával szemezgette múltját. Nagy bűnei persze nem voltak. Amolyan dzsentrieskedő magánéletű "kihágások" Amivel vádolták, nem volt igaz. Az első fokon kapott halálos ítélet beárnyékolja a politikai fogoly életét. Mintha egy kéz beleírná a szívébe a jövő dátumát, amellyel sok minden befejeződik. Furcsa képzetársítás merül fel bennem; az erdőfülei református temető. A hegyoldalba épült, akkor 5000 lelket számláló faluban sok szegény, írástudatlan paraszt is élt. Ha a családi sírhelyüket elrendezték, a márvány vagy fa táblára haláluk dátumát is felírták. A Tiszteletes Úr egyszer megkérdezte az egyik embert, miért szól bele az Úristen dolgába. Azt felelte: nemigen lesz pénzem az igazi dátum bevésésére.

A mieink sem tudták pontosan, lesz-e kivégzés vagy sem és hogy mikor lesz. Sz. Géza őrmester még tréfálkozott a halálra ítéltelkkel: Vannak-e itt kisidősök? Már úgy értem, akiknek kis idejük van hátra az életből.

Laci barátom szerencsére nem halotta jól az őrmester szavait. Rendületlenül bízott valamiben. Még egy börtönjavaslatot is beadott az én rábeszélésemre, amelyet a vezetőség felhasználhatott volna. A katonai ügyész rá is írta a papírra: Őszinte megbánás.

Volt közöttünk egy teozófus, egy hatósági húsvizsgáló. Modern, ázsiai imákat mormolt az asztrált testről és a mentáltestről. Tanított minket koncentrálni. És

mi úgy álltunk a sarokba, hogy az ítélethozatal célpontját a felhalmozott akarati energia elérje. Valamiféle jóga lehetett ez. Én egyszer később sikerrel alkalmaztam. Az ávós tizedes zavart arccal hozta vissza előzőleg elvett rózsafüzéremet.

Drága Lacikám! Egyre rosszabb lett a hallásod. A másodfokú ítélet után elvittek a "siri"-re. Úgy hallottuk, a teherautó dübörgésétől utolsó perceidben megzavarodtál. Nem tudom, valójában hogy volt. Titkaidat rám bíztad, meséltél feleségedről és kisfiadról.

Kivégzésed után még sokáig voltam börtönben és 1960 táján kezdtem hozzátartozóidat keresni. Azt is azért, mert rejtelmes úton érkezett hozzám egy köteg irat. Kinyitottam, sűrű sorokkal teleírt WC papír volt. A végén egy rövid levél: "Tisztelt Uram! Az Ön volt hajdani társa énrám bízta ezt a csomagot". És az aláírás helyén: Állami ítéletvégrehajtó.

Zavaros, emlékpusztító korszakunkban nem is igen hiszik el mindezt nekem. Pedig édesanyádat is megtaláltam. Mosolygó arcában rád ismertem. Szakasztott a mása voltál. Elmosolyodott: "Ó én szegény Lacikám! De örülök, hogy hallok róla valamit. De jön el a menyemhez is. Nagyon rendes emberhez ment férjhez. Az is ült."

Találkoztunk. Átadtam a WC papírokra írt köteget. Kósza ákombákomok beszéltek arról: mi is az ő végrendelete. Számtalanszor szerepelt benne a megbocsátás szó.

Ha jól tudom, a gyermek elhagyta felnőtt és elhagyta előnevét. Nem tudom, merre él. Szívesen találkoznék vele.

Az 1946-1986 közötti magyar Politikai Elítéltek Közössége

ÉRTESSÍTŐ

TÁJÉKOZTATÓJA

Szerkesztette a PEK szerkesztőbizottsága, tagjai:
Csát József és Esztergár Pál
Technikai szerkesztő: Esztergár Pál
Kiadja a PEK Ügyvezető Tanácsa
1051 Bp. Nádor u. 36. V. 510.
Tel: 131-6643

Börtön csasztuskák az ötvenes évekből

Györgyi János

Kanász tánc (á la Gyűjtő)

Hivatalt vált a kanász,
Feltette magába'
Felcseréli a bocskorát
Ávéhás gúnyára...
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet
Egyre megy, hogy embert verek,
Vagy disznót herélek...

Nagybúszkén megy a kanász
Zárkáról zárkára,
Pap, tábormok jelent neki,
Adnak a rangjára...
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet...
Smasszer lettem Budapesten,
Nem disznót herélek...

Nagy gondban van a kanász,
Mert egy rab hiányzik...
Újra számol, de a hiány
Most többletté válik...
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet...
Örmester úr lett belőlem,
Nem disznót herélek...

Hipis van és a kanász
Gumibottal játszik...
Kielvezi a hatalmát,
Cuccokra vadászik...
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet...
Leszek én még törzsörmester,
Nem disznót herélek...

Beleturkál a kanász
Minden szalmazsákba,
Kéjes vigyor a pofáján,
Papír a markába'
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet...
Elkapom a zsványokat,
Nem disznót herélek...

Silabizál a kanász,
Gondterheltnék látszik...
Nem jutott az iskolában
El a "Vén cigány"-ig.
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet...

Törzsörmester lett belőlem,
Nem disznót herélek...

Tudakolja a kanász,
Ki a vers írója?
Mondják neki: Vörösmarty...
A nevet felrója!!!
Hej, élet élet ávós élet,
Ez ám a gyöngy élet...
Vasba verem Vörösmartyt
E pimasz vers végett...

Pro mementó:
Lennél majd még te kanász,
Ura a disznóknak...
De oda már nem mehetsz,
legfeljebb disznónak...
Hej, élet élet ávós élet,
De csúnyán ér véget...
Ha a mai kanászok majd
Titeket herélnék...

Blumberger

Kesergők a Krasznahorka
dallamára:

Fülei Szántó E. - Mayering B.

Dal a kopaszról

Ferde szemek, lompos hajzat
Rákosiné mongol fajzat
Hol az Ural vált síkságot
Látta meg a napvilágot
S hogy féltékenység ne érje
Van olyan szép, mint a férje

Berijának legyen hála
Hogy e szép párt kitalálta
Hogy egymásnak adta őket
Törzs-szülőkül a jövőnek
Nemzenek új embertípust
Az ős Homo-bolsevicus-t...

Dal a Jóságosról

Hoffer hadnagy, a Jóságos
Csak fél szeme valóságos
Másik műszem, semmi kétség
Abból árad az emberség.
Bárcsak az ég csodát tenne,
Minden ávós olyan lenne...

PEK találkozó

(1994.02.19.)

Találkoztak a bilincsbevert sorsok:
Börtön viselt öreg cimborák,
Homályosak a nem
érdemelt gondok
Derékba tört régi krónikák.

Az emlékekről lepereg a rozsdá,
újra éled fájdalomunk, kínunk,
Eszedbe jut lásd ifjúságunk gondja
Hazáért kínok között sírunk.

Feltámadásunk ötszáz éve késik,
Régi gondért hamis eszme szól,
A kivégzettek roncsolt teste vérzik,
Hajnál pírját keressük, de hol?

Önmagadba nézz!
Haldoklik a néped
Golgotánk oszt idegen imát,
A szögeiddel mutasd meg a tested,
Jel legyél! Suttogva mondd, ki bánt!

A pirkadatban kérdőjelek leszünk,
Hamisságon felkiáltójel,
Az igazságért elégtételt veszünk
Feltámadás mindenkinek kell.

Földrengés van,
mért hullámzik a földünk?
Elesettek lázadoznak ma,
A régi gonddal csatát vívni jöttünk
Összefogva árulóknak jaj.

Találkoztak a bilincsbe vert sorsok
Börtön viselt öreg cimborák,
Kitisztultak
a ki nem mondott gondok
A hazug szó újra bajt csinál.

